

In-formeel Samen-Werken

In-formeel Samen-Werken

Publicatiedatum: November 2025

Uitgever: Curadomi

Tekst: Hedda van Lieshout

Opmaak en vormgeving: Hannah van de Brake (Lelie zorggroep)

© 2025 Hedda van Lieshout en Curadomi. Alle rechten voorbehouden.

Met dank aan: Eigen Kracht Centrale, Lelie zorggroep Curadomi, Gemeente Katwijk, Buurtzorg, DSV, Marente, Transmuralis, Welzijnswartier en Zorggroep Katwijk

Inhoud

1.	Introductie	4
	<i>Eigen Kracht Centrale</i>	
2.	Netwerk betrekken is logisch	6
	<i>Curadomi</i>	
3.	Samen schouders eronder geeft kracht	8
	<i>Curadomi</i>	
4.	Sociaal gezond blijven	10
	<i>Gemeente Katwijk</i>	
5.	Genieten voor iedereen	12
	<i>Welzijnswartier</i>	
6.	Meer alert	14
	<i>DSV</i>	
7.	Eén zinnetje... ..	16
	<i>Zorggroep Katwijk</i>	
8.	Kijken naar wat er nog is	18
	<i>Transmuralis</i>	
9.	Van weestand naar motivatie	20
	<i>Curadomi</i>	
10.	Samenwerking wijkverpleging en informeel netwerk	22
	<i>Buurtzorg</i>	
11.	Voor iedereen fijner	24
	<i>Marente</i>	

1. Introductie

Onderzoek wijst uit dat mensen met dementie steeds meer in een sociaal isolement terechtkomen vanwege onbegrepen gedrag. Het (opnieuw) betrekken van het informele netwerk (familie, vrienden, burens) bevordert de kwaliteit van leven. Samenwerken met dit netwerk zorgt ervoor dat ouderen meer regie kunnen houden over hun leven en zelfstandiger kunnen blijven. Door de kring groter te maken worden mantelzorgers minder belast en taken meer verdeeld. Dit alles geeft zorgaanbieders ruimte om hun professionals in te zetten als aanvulling op alles wat het netwerk nog kan doen en daar waar informele zorg niet (meer) toereikend is.

Het project In-formeel Samen-werken maakt onderdeel uit van Dementievriendelijk Katwijk. Het doel van het project was dat Zorgaanbieders binnen Katwijk op een eenduidige wijze samenwerken met het informele netwerk vanuit de Methode Eigen Kracht. De belangrijkste uitgangspunten van deze methode zijn het groter maken van de kring rond ouderen (met dementie) en deze kringen in staat stellen om met elkaar na te denken wat nodig is, wat zij daarin kunnen betekenen en waar ze professionals bij nodig hebben. Dit vraagt een andere manier van kijken en van werken en betekent dat betrokken professionals meer en anders doorvragen naar het informele netwerk. Het betekent ook dat ze gesteund worden door managers om tijd te nemen voor informeel netwerk.

De afgelopen jaren zijn wijkverpleegkundigen en ook social workers van het Welzijnswartier getraind in de methode Eigen Kracht. De managers van zorgaanbieders Buurtzorg, Curadomi, DSV en Marente hebben een eenduidig werkplan ontwikkeld, dat gedragen wordt door de verwijzers (huisartsen, POH's en WMO-consulenten). De gemeente Katwijk is bezig met een omslag van medisch oplossingsgericht denken naar welzijnsdenken.

Zelf heb ik deze jaren veel groepen wijkverpleegkundigen, EVV-ers, verzorgenden, helpenden en medewerkers van welzijnsorganisaties mogen trainen, gesprekken mogen voeren met managers, workshops en presentaties mogen geven bij allerlei organisaties in de ouderenzorg. Wat mij keer op keer opviel was de grote betrokkenheid bij de oudere inwoners in Katwijk, de liefde waarmee over mensen werd gesproken en de fijne samenwerking binnen en tussen organisaties.

Ook viel op dat iedereen het belang van informele netwerken onderschreef, maar vaak dacht dat 'hún cliënten' geen netwerk hadden of het netwerk niet wilden belasten. En hoe deze medewerkers zich vervolgens inzetten om te leren hoe dit anders zou kunnen. En het ook anders gingen doen.

Ik ben heel trots dat ik in deze bundel de verhalen van een aantal van deze mensen mag delen, zodat u kunt lezen wat er gebeurt als je meer aandacht hebt voor informeel netwerk!

Hedda van Lieshout

Trainer/bestuurder

Eigen Kracht Centrale

2. Netwerk betrekken is logisch

'In het begin was het onnatuurlijk om door te vragen naar informeel netwerk', vertelt een wijkverpleegkundige van Curadomi. 'Ouderen merkten dat ik het ongemakkelijk vond en dat hielp niet. Maar ik bleef wel het gesprek aangaan en als je eenmaal goede ervaringen hebt, neem je die automatisch mee. Dan wordt het vanzelf gewoner om te vragen naar familie, burens en vrienden. Het is eigenlijk heel logisch dat netwerk betrokken blijft en meedoet. Het speelt mee dat het doelmatiger is, maar ik merk vooral dat cliënten erbij gebaat zijn. Een mevrouw wilde niemand belasten. Ik zei tegen haar dat haar kleinkinderen vast ook wat wilden doen. Toen bleek dat die kleinkinderen dat heel leuk vonden, zei die mevrouw tegen mij: 'Dank je wel dat je dat gevraagd hebt'.

Aannames

'Soms heb ik last van mijn eigen overtuigingen. Dan denk ik dat een dochter het echt heel zwaar heeft en stel ik dus geen vraag, maar ga zelf meer regelen. Dan moet ik me bewust zijn dat het aannames zijn die in de weg zitten. Zo was er een mevrouw met dementie die nachtzorg nodig had. Haar zoons zeiden dat zij dat er niet bij konden hebben. Ik zag dat ze al veel deden en wilde het dus gaan regelen. Omdat dit niet lukte, moest ik toch terug naar de zoons. Ik vroeg ze wat zij nodig hadden om het te regelen. Toen zijn ze toch zelf gaan kijken wat er kon en dat is gelukt. Het helpt dus om wel door te vragen. Hoe fijn is het als je kinderen bij je slapen in plaats van vreemden. Het duurde hier ook geen weken.'

Bemoeien

'Het helpt dat ik het nu minder tot alleen ons probleem maak. Wij werken meer samen met familie. Maar het is wel belangrijk dat het hele team op één lijn zit. Daar helpen de goede voorbeelden bij. Ik merk dat die voorbeelden ook in mijn eigen leven helpen. Een nicht is ernstig ziek en ik merk dat ik denk 'Ik moet me niet bemoeien'. Maar toen heb ik haar toch voorgesteld om met een aantal mensen te kijken hoe we haar kunnen helpen. Zij zei: 'Ik wil niemand belasten', maar we hebben dit toch gedaan en iedereen vindt het fijn om te kunnen helpen. Ik ook. En zo werkt het eigenlijk voor iedereen!'

2. Samen schouders eronder geeft kracht

Elly Hasselman, projectleider In-formeel Samen-Werken en casemanager dementie bij Curadomi, heeft in haar werk al jaren aandacht voor het informele netwerk van ouderen. Voor haar master contextuele benadering onderzocht ze hoe casemanagers kunnen samenwerken met netwerk.

Ze vertelt: 'Ik leerde hoe belangrijk netwerk is en vooral dat het gaat om geven én ontvangen. Toen er in Katwijk meer aandacht kwam voor het belang van netwerken, paste dat dus echt bij mij. Mensen met dementie komen in de loop van de tijd steeds meer in een isolement. Dat is verdrietig, want mensen worden blij als ze hun eigen netwerk om zich heen hebben. Het is bewezen dat juist dát de kwaliteit van leven bevordert.'

Gunnen

'Ik heb de afgelopen jaren vooral geleerd dat ik breder kan denken. Het gaat niet alleen om kinderen en niet eens alleen om familie, maar ook om vrienden en burens. Ouderen bedenken vaak excuses voor anderen, bijvoorbeeld 'Ze hebben het te druk'. Ik vertel dat het voor mensen waardevol is om te geven, omdat dat van positieve invloed is op de eigenwaarde van mensen. Dat blijkt vaak een mooi inzicht. Ik gun het mensen zo, maar het vraagt soms geduld om het proces ruimte te geven. Mensen hebben tijd nodig om te accepteren dat iemand dementie heeft. Partners willen graag alles zelf blijven doen en moeten een deel van de intimiteit loslaten als de kring groter wordt.'

Verbinding

'Zo kwam ik bij een jonge vrouw van wie de echtgenoot dementie had. Zij wilde graag alleen voor hem zorgen en de kinderen buiten schot houden, omdat ze hen niet nog meer wilde belasten. Ik vertelde haar dat kinderen het vaak fijn vinden om ook van betekenis te zijn en onderdeel te mogen zijn van het proces. Daar moest ze even over nadenken, maar stond er toen voor open. We hebben een bijeenkomst georganiseerd met haar kinderen en vrienden. Met elkaar hebben ze een mooi plan gemaakt, de kinderen vonden dat zo fijn. De vrouw werd hier emotioneel van.'

'Ook de vrienden konden een bijdrage leveren, zij gingen met de man in de tuin werken. Het samenwerken gaf ze veel kracht. Als je mensen niet betreft, dan is de oplossing minder gedragen en ontstaat soms onenigheid. Het is belangrijk dat iedereen een stem krijgt, zodat ze weten wat de anderen bezighoudt. Ik merk dat door deze manier van werken steeds meer verbinding ontstaat in plaats van tegenstelling. Dat werkt veel fijner!'

3. Sociaal gezond blijven

'Als het over Eigen Kracht gaat, vind ik het belangrijk dat mensen gezien worden als mens en niet als patiënt of een bepaalde aandoening. En bij die mensen horen andere mensen', zegt Jacqueline Smak Gregoor, beleidsregisseur Vitaal Ouder Worden en Mantelzorgondersteuning bij gemeente Katwijk. Zij maakt zich bij de gemeente al jaren hard voor het belang van informele netwerken en voor inclusiviteit.

Ze zegt: 'Voor de gemeente staat inclusiviteit hoog op de agenda, we willen dat iedereen naar eigen vermogen mee kan doen en dat er verbinding is in onze samenleving. Dan moeten we daar ook betekenis aan geven'. Jacqueline stond vanuit de gemeente aan de wieg van het project In-formeel Samen-Werken en is lid van de projectgroep.

Regie behouden

Ze vertelt: 'Ik vind het altijd belangrijk om te bedenken hoe ik het zelf zou willen. Stel dat het met mij niet goed gaat, dan wil ik ook niet tien hulpverleners om me heen. Waarom zou een ander dat wel willen? Ik wil zelf bepalen hoe dingen geregeld worden en geloof niet dat het werkt als anderen dat voor mij gaan bepalen. Dus moeten we ook zorgen dat anderen zelf kunnen blijven bepalen. Dat doen we door te vragen wat mensen willen, hoe ze het willen en met wie. Alleen dan kun je echt inwoners centraal stellen. En daarom bieden we trainingen om professionals, zoals wijkverpleegkundigen, te leren die vragen te stellen. Ze kunnen nog meer doorvragen naar behoeften van mensen zelf en naar hun informele netwerk. Dat is heel laagdrempelig en heel logisch. We leggen meer nadruk op het gewone leven.'

Vraag het aan mensen zelf

'Zo zijn we nu bezig met het opstarten van een Odensehuis, een inloophuis voor mensen met beginnende dementie. In de voorbereiding zijn we in gesprek gegaan met inwoners, mensen zelf, het netwerk. Om te horen wat voor hen belangrijk is. Zo zei iemand: 'Ik wil daar dan ook gewoon een potje kunnen kaarten met mijn vrienden'. Nu gaan we aan de slag met wat de mensen zelf hebben aangegeven. Zo doe ik dat met alles. Het beleid over mantelzorgers is gemaakt met mantelzorgers, door hen te vragen: 'Waar ben jij mee geholpen dat wij in beleid kunnen zetten?' Alleen zo blijven mensen regie houden en dat is voor iedereen belangrijk. We moeten sociaal gezien veel gezonder worden en daarvoor moeten we verbinding zoeken en vragen blijven stellen!'

4. Genieten voor iedereen

'Ik ben me meer bewust van mogelijkheden en daardoor attendeer ik mensen meer op hun netwerk', antwoordt Annelies van Paridon, mantelzorgondersteuner bij Welzijnswijk, op de vraag wat er veranderd is sinds de training. 'Ik ga echt het gesprek aan en vraag wie ze om zich heen hebben, wie al een en ander doet en met wie ze nog contact willen. Natuurlijk vroeg ik eerder ook wel naar netwerk, maar ik vroeg niet echt door. En nu wel. Het is belangrijk om de angst weg te nemen, mensen moeten een drempel over. Het heeft een positieve uitwerking als ik de andere kant benadruk.'

Op vakantie

'Zo was er een mevrouw die heel graag een weekje op vakantie wilde. Haar man had veel zorg nodig en kon niet alleen zijn. Het jaar ervoor was ze weggeweest en nu probeerde ze dat weer te regelen. Maar het organiseren van opvang voor haar man viel niet mee en kostte haar veel tijd en energie. Ik dacht met haar mee en vroeg haar toen ook of er mensen om haar heen waren die voor haar man zouden kunnen zorgen, zodat hij thuis kon blijven. Dat was voor beide de meest ideale situatie. Haar reactie was: "Maar alle mensen die ik kan bedenken hebben hun eigen leven, ze zijn druk, ik wil ze niet belasten.'"

Zorgeloos

'Ik vroeg haar of ze deze vraag al eens concreet had gesteld, maar dat had ze niet. Ze had ze ook niet verteld hoe graag ze dit wilde. Ik zei tegen haar dat het goed was om haar vraag te delen. En zich af te vragen of het wel belastend was. Want het kan ook betekenen dat ze anderen de kans ontnam om waardevolle momenten te hebben samen met hun vader, schoonvader, opa, wat misschien voor hen wel fijn zou zijn.

Ze heeft haar vraag inderdaad gedeeld en het is gelukt! Een kleinzoon vond het heel leuk om bij zijn opa te zijn en ook een schoonzoon die een goede band met hem had, bleek veel te kunnen doen. De vrouw is zorgeloos op vakantie gegaan en de man is in zijn eigen veilige omgeving gebleven. En het mooiste is: de hele familie heeft ervan genoten, omdat ze nu op een hele andere manier contact hadden met hun (schoon)vader en opa!

5. Meer alert

‘Na de training ben ik de meerwaarde gaan zien’, vertelt Romy van Rijn, wijkverpleegkundige bij DSV. ‘Ik merk dat ik lijntjes zie die ik eerder niet zag. Als iemand nu in een gesprek vertelt dat de overbuurvrouw straks even koffie komt zetten, dan valt me dat op en vraag ik door op dit contact. Want alle contacten kunnen belangrijk zijn. Daarvan ben ik me bewuster geworden, vroeger viel zo’n zinnetje me niet op. En ik ben breder gaan denken. Ik vraag door naar personen naast hen, maar ik vraag nu ook wie daar weer naast staan. Dus ook wie naast de mantelzorgers staan, want ook die hebben steun nodig. En ik realiseer me dat die mensen er ook zijn’.

Aannames

‘Mijn valkuil is dat ik te veel in de zorgrol schiet. Dat is wat ik gewend ben. Maar dan wordt het moeilijker om door te vragen naar het sociaal netwerk van een cliënt, omdat ik het ‘zelf wel even’ wil regelen. Het lukt me wel vaker om door te vragen, bijvoorbeeld als ik een naaste toch aan de telefoon heb, dan vraag ik ook wie er nog meer belangrijk kunnen zijn. En ik merk dat dit werkt. Als ik een woning binnenkom bekijk ik deze met een verpleegkundige bril. Ik screen de ruimte en beoordeel de leefomstandigheden. Met behulp van de training ben ik er bewust van geworden dat we allemaal snel aannames doen. Omdat ik hier nu alert op ben, lukt het me, ook als ik bepaalde dingen zie, mijn doel van het gesprek (netwerk vergroten) niet te verliezen.’

Zorg voor mantelzorger

‘Er was een situatie van een oudere die extra zorg nodig had. Zijn broer was volledig mantelzorger. Door omstandigheden was het contact met de twee kinderen niet goed. Maar toen de broer overbelast raakte door alle zorg, besloten we om de tafel te gaan. Ik vraag nu door naar wie er nog meer zijn. Ik heb geen oordeel over de familiebanden.’

'Ik geef mezelf nu tijd en ruimte om door te vragen wie er nog maar zijn. De kleinkinderen woonden ver weg. Eerder had ik die dan niet gevraagd, maar nu benoem ik dat ze wel kunnen meedenken. En zo kijken we wie we erbij kunnen vragen. En met elkaar maken deze mensen afspraken, waardoor de broer er niet meer alleen voor staat. Zo helpt het mij en de oudere en in dit geval ook de mantelzorger'.

6. Eén zinnetje...

'Natuurlijk hebben we aandacht voor informeel netwerk', zegt Mieke de Konink, praktijkondersteuner Zorggroep Katwijk, 'Maar het zit niet zo in ons systeem om het altijd op de juiste manier te benoemen. In Katwijk zijn kinderen meestal erg betrokken. Maar ouders willen hun kinderen niet belasten en daar kunnen ze heel star in zijn, het is moeilijk daar doorheen te prikken. Wij moeten ons aanwennen om het onderwerp ter sprake te brengen, ook als wij er zelf niet veel in kunnen doen door drukte en het feit dat we mensen niet altijd regelmatig zien'.

Normaler maken

'Maar we moeten het wel normaler maken dat mensen verder kijken dan de kinderen. Vaak zijn er kleinkinderen, burens, vrienden of bekenden van vroeger die belangrijk zijn geweest. En het is goed om dat te benoemen. Dit kost geen tijd, maar dan gaan mensen er wel over nadenken en dat helpt. Het zinnetje: 'als je verder kijkt naar mensen die belangrijk voor u zijn, ontlast u juist de kinderen' kunnen we veel vaker uitspreken.'

'En dit moeten we ook tegen de kinderen zeggen, zodat zij er ook een rol in kunnen spelen. Ik zie de voorbeelden, bijvoorbeeld bij een patiënt waar de kleinkinderen koken en regelmatig even om het hoekje kijken. Daar zijn meer mensen betrokken en is het verdeeld. Of een oudere die wat tijd moest overbruggen voor een plek in een verpleeghuis en waar een rooster is gemaakt door informeel netwerk'.

Samenwerking

'Mijn stiefvader van bijna 98 woont nog helemaal zelfstandig en ging naar de arts met een wond. De arts zei dat hij het elke dag moest schoonmaken en terug moest komen als het zou ontsteken. Maar hij vroeg niet: 'Wie kan u helpen bij het verzorgen van de wond?' of 'Hoe gaat u het thuis doen?' Of 'Wie hebt u nog meer verteld over de wond?' Dat ene zinnetje was heel helpend geweest. Want mijn stiefvader voelde zich bezwaard om mij te vragen. En door dat zinnetje wordt het normaler en vooral voor mijn stiefvader natuurlijker om anderen te vragen.'

'Voor mij is het vanzelfsprekend dat ik hem help. En als ik er niet was, zou mijn zus het doen. Maar de vraag werd niet gesteld, dus moeten wij dat zelf bedenken. Het zou goed zijn om in samenwerking (huisarts, POH, thuiszorg, casemanager, apotheek, diëtiste) rond de oudere te bespreken dat iedereen dit soort zinnetjes normaler maakt. In de herhaling zit de winst!'

7. Kijken naar wat er nog is

'Ik zie dat er hele mooie dingen gebeuren in Katwijk en ik weet dat dit echt bijzonder is'. Aan het woord is Marieke Zebregs, regionaal programmaleider Transmuralis. Ze vertelt: 'Wat ik heel mooi vind is dat dit project rond informele netwerken echt begonnen is bij de persoonlijke kant: hoe kunnen we cliënten ondersteunen in de transitie, want langer thuis wonen vraagt veel van iedereen. En hierin zijn veel verschillende disciplines meegenomen. Velen dachten eerst 'past dit ons wel?', maar nu voel ik in de gemeente een enorme energie, waardoor mensen meegenomen worden. Het blijft groeien'.

Sociale dieren

'De projectleider heeft echt gezorgd dat het van allemaal is geworden. En ook de verbinding met de hogeschool is heel mooi, om nieuwe beroepsbeoefenaren mee te nemen en om onderzoek te laten doen. Het belang van informele netwerken is super essentieel. Niet alleen om te faciliteren dat mensen langer thuis kunnen wonen, maar ook voor de kwaliteit van leven. Voor de persoon zelf, maar ook om de draagkracht van mantelzorgers te verbeteren.'

'We kunnen met professionals heel goed het noodzakelijke faciliteren, maar mensen zijn sociale dieren en ieder mens wil ondersteund worden op een manier die bij hem of haar past. En dat kan het beste met mensen die bij hem of haar horen. Voor de een zijn dat heel veel contacten en voor de ander maar een aantal.'

Normaal

'Het is altijd belangrijk om te kijken naar wat er nog wel is. En om niet gelijk de medische hoek in te stappen. Een mooi voorbeeld hiervan is een jongeman van 31 jaar die na een hersenbloeding halfzijdig verlamd was en blijvend veel hulp nodig had. Zijn ouders zijn toen opgestaan om zijn leven zo normaal mogelijk te laten blijven. De vader heeft vroegtijdig pensioen aangevraagd. Maar hij zei: "Je bent nog jong en kunt niet alleen op je ouders leunen, dus we moeten zorgen dat je contact kunt onderhouden met vrienden."'

'Hij stimuleerde dat het informele netwerken in stand bleef, dat zijn zoon er nog op uit ging, hobby's weer kon oppakken. Hij nam de rol op zich van verbinder. Natuurlijk is het leven enorm veranderd, maar de man kan nog volwaardig meedoen in de maatschappij. Hij zegt zelf: 'Ik heb reden om 's morgens uit bed te komen, het leven heeft zin, ook doordat het normale is gebleven. En vooral door de contacten met vrienden, burens en vrijwilligers.'

8. Van weerstand naar motivatie

'Informeel netwerk is een ontzettend belangrijk thema', vertelt Nicoline Kraijenoord, regioadviseur van Curadomi, 'We hebben de afgelopen jaren op dit thema een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Voor de manager was het argument belangrijk dat we in een tijd zitten dat er steeds meer ouderen komen, terwijl er minder zorgers zijn. Inmiddels weten we dat het naast deze noodzaak ook leidt tot meer kwaliteit van leven. Er zijn nu zoveel partijen betrokken: gemeente, welzijnswerk, huisartsen, zorgpartijen. Het is in Katwijk een werkwijze van allemaal: 'Zorg doen we met elkaar, professionals én informeel netwerk'.

Op afstand

'Het is geen vraag meer óf we netwerk betrekken, dat is gewoon wat we altijd doen. Drie jaar geleden dachten we vaak: 'Die heeft niemand' of 'Netwerk is overbelast'. Nu weten we dat iedereen gemiddeld acht mensen heeft en dan ga je anders kijken en durf je te vragen. We stellen ook andere vragen en dat werkt. We hebben geleerd dat ook mensen die op afstand wonen, best iets kunnen betekenen, terwijl we eerder niet dachten aan die mensen.'

'Zo was er iemand die altijd 'tafeltje dekje' bestelde, omdat ze geen boodschappen kon doen. Terwijl ze koken heel leuk vond. Nu bestelt een kleindochter uit Leeuwarden dat, waardoor haar oma weer kan koken. Haar kwaliteit van leven is verbeterd.'

Groepsapp

'Eerder dachten we dat we ertoe deden door vooral veel zorg te leveren. Nu zien we dat ook minder zorg leveren positieve effecten kan hebben. Er was weerstand omdat het als bezuinigingsmaatregel werd gezien, maar nu voelen we dat het echt fijner is voor mensen zelf. Een mevrouw vertelde dat ze meer vrijheid heeft door minder zorgmomenten en meer contact met haar vriendinnen. En wij kunnen meer mensen helpen dan voorheen. Het wordt gedragen, omdat medewerkers zelf ervaren dat het mooie dingen oplevert.'

'Waar eerst weerstand was, is dat veranderd in motivatie. Willianne de Vreugd, wijkverpleegkundige, geeft een voorbeeld van een mevrouw met ALS die moeite kreeg met koken: 'Toen het ook voor haar man te veel werd, heb ik haar gestimuleerd om een groepsapp te maken met vriendinnen. Zij vond het een grote stap om te vragen, zonder iets terug te kunnen doen. Ik zei: 'Het is normaal om te vragen, mensen doen graag iets'. Toen ze het toch durfde bleek dat ook: de vriendinnen maakten een schema waardoor er nu heel regelmatig maaltijden worden verzorgd voor haar en haar man. Dat helpt enorm!'

9. Samenwerking wijkverpleging en informeel netwerk

'Bij de kennismaking vragen we altijd of de mantelzorger erbij kan zijn. Dat werkt goed. En bij nieuwe cliënten vragen we naar het verdere netwerk, om meteen af te kunnen stemmen'. Aan het woord is Marco van Pelt, wijkverpleegkundige bij Buurtzorg. Hij zegt: 'Ik ben er in mijn dagelijks werk mee bezig, maar door de training Eigen Kracht sta je er wel weer even extra bij stil, omdat we soms best verder kunnen doorvragen. We hebben de inhoud van de training toen ook meegenomen naar het teamoverleg en besproken wat we met elkaar kunnen gebruiken.'

Familiegesprek

'Het is belangrijk om goed te overleggen met het team en ook met cliënt en het netwerk. Iedereen is belangrijk, dat merken we steeds weer. Zo kwam er een meneer bij ons in zorg, die net zijn vrouw was verloren. Bij hem was beginnende dementie geconstateerd. Zijn vrouw had altijd gekookt en hij kon geen maaltijden klaarmaken.'

'In de eerste periode verzorgden zijn vier kinderen dit, maar dat kon niet meer alle dagen. Toen hebben we een familiegesprek gehouden met de kinderen om te kijken wat wie wat kon doen. Warme maaltijden horen eigenlijk niet bij de wijkverpleging, maar als je het kunt koppelen aan een zorgmoment, dan kan het soms wel. Hij kreeg een aantal keer per week in de avond zorg, dus dan konden wij dit doen. De kinderen konden de andere dagen en in het weekend.'

Samen

'Ook over andere zaken stemmen we af. Zijn kinderen en kleinkinderen doen de was, de administratie en regelen zaken als een rollator of rolstoel. Ook komen ze vaak op bezoek. Wij sluiten daar mooi op aan met de zorg die wij kunnen bieden. Dit is echt een voorbeeld van goede samenwerking tussen het informele netwerk en de zorg.'

'We zien dat ook bij andere cliënten, zoals bij een echtpaar die beide zorg krijgen. Zij hebben één dochter, maar ook drie kleinkinderen. Omdat deze mevrouw hard achteruitgaat, zijn er steeds aanpassingen nodig in de zorg. Hierover is intensief contact met de familie en dat loopt heel goed. Ze kunnen ook meelesen in het dossier, ze kunnen vragen stellen en zelf ook dingen aangeven, bijvoorbeeld als ze naar de kapper gaan, zodat wij daar dan weer rekening mee kunnen houden. Dit soort afstemming zorgt voor een gevoel dat we het echt samen doen en dat werkt!'

10. Het maakt het fijner voor iedereen

Jolanda Schuitemaker, wijkverpleegkundige bij Marente, reageert enthousiast op de vraag of zij een verhaal wil delen. Ze zegt: 'Het anders denken en anders vragen stellen heeft mij erg geholpen. Door de training heb ik handvatten gekregen hoe ik het anders kan doen, maar ik ben me vooral bewust geworden dat het niet nodig is dat ik alles op mijn schouders neem.

'En dat is fijn. Als eerder iemand zei "Ik heb niemand", dan voelde ik me heel erg verantwoordelijk. Nu realiseer ik me dat het eigenlijk niet voorkomt dat een persoon echt niemand heeft. Als ik andere vragen stel, dan merk ik dat ouderen anders gaan denken en dat er toch mensen zijn. Dat geeft lucht, voor henzelf en ook voor ons.'

Oplossing

'Ik had een intake-gesprek bij een mevrouw die COPD in een vergevorderd stadium had. Ook haar man had gezondheidsproblemen. Ze had een zoon en een dochter, die beide niet in Katwijk woonden. Ze had hulp van ons nodig, die we deels konden bieden en deels niet. Ze zei er meteen bij dat haar kinderen die ook niet konden bieden. Toen vroeg ik haar "Zouden uw kinderen eens mee kunnen denken over een oplossing voor die hulp?" Ze heeft toen inderdaad mensen gevraagd om mee te denken, ik hoefde daar niet eens bij te zijn, het voorstellen was genoeg. En met elkaar hebben ze een oplossing gevonden.'

Lange termijn

‘Eerder voelde het als afschuiven. De vraag in de training: ‘Wat zou jij als eerste doen als het niet goed met je gaat?’ heeft mij geholpen. Toen ik daarover nadacht, wist ik dat ik naar mijn familie en vrienden zou gaan. Dat is natuurlijk ook zo bij ouderen. Het is heel fijn als mensen uit hun eigen kringetje betrokken blijven. De mensen die natuurlijk om je heen staan, zijn ook de mensen die blijven.’

‘Door die mensen erbij te houden, helpen we de ouderen ook voor de langere termijn. Omdat ik zelf heb ervaren dat het mensen zelf echt helpt om hun eigen kracht en netwerk te ervaren, wordt het makkelijker en komen de vragen er heel natuurlijk uit. Door de vergrijzing zijn de middelen beperkt. Dat heeft iets triests in zich. Maar als het lukt om op een ontspannen manier meer natuurlijke bronnen aan te boren, dan is het niet triest, maar juist prettig. Het helpt ons én de ouderen.’

Marente

